

**Nederlands Instituut voor
Militaire Historie**

Van Alkemadeaan 786
Postbus 90701
2509 LS Den Haag
Nederland

Contact

+31 (0)70 316 58 36
nimh@mindef.nl
www.defensie.nl/nimh

European Union Force Bosnia and Herzegovina (EUFOR BiH)

Duur:	2 december 2004 – heden
Aantal militairen:	2.951
Dodelijke slachtoffers:	geen
Dapperheidsonderscheidingen:	geen

Achtergronden

Tussen 1992 en 1995 woedde er een vernietigende oorlog in Bosnië-Herzegovina tussen de drie bevolkingsgroepen – te weten de Serven, Kroaten en de Bosniakken (Bosnische Moslims). Dankzij de interventie van de internationale gemeenschap werd in 1995 het vredesakkoord van Dayton getekend. Deze vredesovereenkomst staat derhalve bekend als het Dayton Akkoord. Een belangrijk element van dit akkoord was de inzet van een internationale, door de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) geleide vredesmacht die de vrede diende te implementeren en bewaren. De Verenigde Naties (VN) mandateerde de inzet van een *Implementation Force* (IFOR) en diens opvolger een jaar later, de *Stabilization Force* (SFOR). Het vredesverdrag sprak ook over het aanstellen van een Hoge Vertegenwoordiger (*Office of the High Representative; OHR*), een instantie die zich bezighield met de civiele aspecten van het Dayton Akkoord.

Het in 2002 gesloten *Berlin Plus Agreement* tussen de Europese Unie (EU) en de NAVO zorgde ervoor dat de deur werd geopend voor overname van de missie door de EU. Het *Berlin Plus Agreement* hield ook in dat de EU voor haar vredeshandhavende missies gebruik kon maken van NAVO-materiaal en -inlichtingen. Zo ging op 2 december 2004 de SFOR-missie over in een *European Force* (EUFOR) onder de operatiennaam *Althea*, wat refereerde aan de Griekse godin van de genezing. Met de overgang naar een EU-missie trok de NAVO zich grotendeels terug uit Bosnië. Zo'n 150 militairen adviseerden vanuit het NAVO-hoofdkwartier te Sarajevo de Bosnische strijdkrachten (*Armed Forces of Bosnia and Herzegovina; AFBiH*) m.b.t. defensiehervormingen en antiterrorisme operaties. Tevens hielden zij zich nog bezig met het opsporen en arresteren van personen die verdacht werden van het plegen van oorlogsmisdaden tijdens de Bosnische Oorlog (1992-1995).

Sedert het einde van de oorlog was de algehele situatie in het land aanzienlijk verbeterd. De vrede bleef desondanks fragiel. Dat kwam voort uit het feit dat Bosnië een 'negatieve vrede' - slechts afwezigheid van geweld maar geen aanpak van de oorzaken van het conflict - kent. Het conflict wordt daardoor via andere middelen voortgezet. Een goed voorbeeld hiervan is het fenomeen van de 'twee scholen onder één kap'. In dit systeem bestaan er twee schoolsystemen, langs

etnische lijn, binnen één schoolgebouw. Deze twee scholen leven, ondanks dat ze hetzelfde gebouw delen, volledig langs elkaar heen. Het doel van EUFOR is, net als dat van SFOR, om in samenwerking met de OHR en de Bosnische regering(en) de vrede en onderlinge samenwerking tussen de drie bevolkingsgroepen te bevorderen.

Mandaat

Op 22 november 2004 mandateerde de VN-Veiligheidsraad, middels resolutie 1575, de oprichting van EUFOR. De duur van dit mandaat was één jaar, waarna jaarlijks gekeken werd hoe de situatie ervoor stond. Sindsdien is elk jaar opnieuw het mandaat met één jaar verlengd. Hierbinnen speelden Dayton's zogenaamde 5+2-afspraken een belangrijke rol. De '5' sloeg op de vijf doelstellingen waaraan Bosnië diende te voldoen. Te weten: een aanvaardbare en duurzame oplossing betreffende de verdeling van eigendommen tussen de staat en de andere bestuursniveaus, een aanvaardbare en duurzame oplossing voor de militaire middelen, een akkoord over de status van het district Brčko, financiële zelfstandigheid (mei 2010 gerealiseerd), en de wettelijke verankering van de ordehandhaving (mei 2010 gerealiseerd).

Naast deze vijf doelstellingen waren er nog twee voorwaarden waaraan het land moest voldoen. Ten eerste diende Bosnië een stabilisatie- en associatieovereenkomst met de EU te tekenen (juni 2008 gerealiseerd). Ten tweede diende de zogeheten *Peace Implementation Council* (PIC) uiteindelijk een positieve beoordeling te geven over de situatie in Bosnië en Herzegovina, gebaseerd op de volledige uitvoering van het Dayton Akkoord.

EUFOR Althea

Nadat de EU het bevel over de vredesmissie in Bosnië had overgenomen, constateerde zij dat, ondanks de vooruitgang die de voorgaande negen jaar op het terrein van stabilisatie en wederopbouw was geboekt, ondersteuning van Bosnië-Herzegovina noodzakelijk bleef. Zij concludeerde daarom dat voorgezette steun aan het land onontbeerlijk was. Bij het overnemen van de missie steunde de EU zwaar op de NAVO-structuren die waren opgebouwd door IFOR en SFOR. Een goed voorbeeld daarvan is de afspraak dat de plaatsvervangend *Supreme Allied Commander Europe* (SACEUR) – de op één na hoogste militaire commandant van de NAVO – werd aangewezen als de *EU Operation Commander* voor operatie *Althea*. Het regionale hoofdkwartier van de NAVO te Napels (*Joint Force Command Naples*) werd bovendien belast met dagelijkse leiding over de operatie.

Het operationele EUFOR-hoofdkwartier werd gehuisvest in hetzelfde gebouw in Sarajevo, waar de achterblijvende NAVO-staf haar intrek had genomen. Bij de overname in 2004 besloot de EU vooralsnog de omvang en organisatie van de in 2004 gereorganiseerde SFOR-troepenmacht te handhaven, waarbij ook de halfjaarlijkse rotaties – wisselingen van de militairen – gehandhaafd bleven. Vooruitlopend op de overdracht van SFOR naar EUFOR trokken enkele landen, waaronder de Verenigde Staten en Canada, het merendeel van hun manschappen terug. Canada – evenals Nederland en het Verenigd Koninkrijk sinds 1996 hofleverancier van SFOR – reduceerde haar aantal militairen tot slechts 90. Door

deze reducties kwam het aantal SFOR-militairen aan de vooravond van de overdracht uit op rond de 7.000.

EUFOR werd opgedeeld in drie *Multinational Taskforces* (MNTF), die elk bestonden uit een infanteriebataljon, een *Liaison and Observation Team*-organisatie (LOT) en een *Integrated Police Unit* (IPU). De commandant van EUFOR kon in geval van nood tevens beschikken over tactische (de *Very High Readiness Reserve*, VHRR) en strategische (*Over The Horizon Forces*, OHTF) reservestrijdkrachten die zich buiten Bosnië bevonden.

De LOT-organisaties werden strategisch geplaatst in potentiële hotspots. De LOT-organisatie in het verantwoordelijkheidsgebied van de MNTF *Northwest*, waar Nederlandse militairen werden ingezet, telde vier sectorhoofdkwartieren (in de plaatsen Livno, Travnik, Banja Luka en Bihac), waaraan drie tot zes LOT's waren opgehangen die elk op hun beurt acht tot zestien militairen sterk waren.

De teams opereerden vanuit zogenaamde LOT-huizen. Ieder huis werd bemand door acht militairen, onder wie één teamleider, bijgestaan door een onderofficier, en zes (onder)officieren die de zogenaamde veldteams vormden. De taak van deze teams was om zich zo breed mogelijk te informeren betreffende zaken als werkgelegenheid, gezondheidszorg, criminaliteit en wapeninzamelingsacties. Van de LOT's werd verwacht dat zij hun bezigheden rapporteerden aan het *Regional Coordination Centre* (RCC). Daarmee waren de teams dus de oren en ogen van de EUFOR-leiding. Van de teams werd daarnaast verwacht dat zij patrouilles reden, met de gedachte dat zij op die manier voeling hielden met wat er leefde onder de bevolking. Het leven in het LOT-huis was vaak redelijk comfortabel. In sommige gevallen deelden de teamleden een kamer, in andere gevallen had elk lid zijn eigen plek. Daarnaast waren er een gemeenschappelijke ruimte en fitnessapparatuur aanwezig. Het eten geschiedde, met het oog op 'zien en gezien worden', vaak buiten de deur.

De militaire staf van EUFOR bediscussieerde ondertussen de toekomstige organisatie van EUFOR. Het was immers zo dat wanneer de militaire doelstelling van EUFOR – het scholen van eenheidscommandanten in het zelfstandig plannen, uitvoeren van en leidinggeven aan missies te plannen, uit te voeren en te leiden – werd gehaald, de omvang van de missie zou kunnen worden gereduceerd. Vooruitlopend op dit besluit begon EUFOR alvast een doelmatigheidsoperatie die zich vooral richtte op het terugdringen van het aantal EUFOR-kampementen.

Een jaar later, in maart 2007, werd de verwachte reorganisatie met bijbehorende troepenreductie doorgevoerd. Allereerst werden de MNTF's opgeheven. Daarvoor in de plaats kwam een multinationaal bataljon. EUFOR stapte tevens af van de sinds 1995 gehanteerde opdeling van het land in drie regio's. Daarvoor in de plaats kwamen vijf regio's met vijfenvertig LOT's. Elke regio kreeg een eigen hoofdkwartier, een RCC. De sectorhoofdkwartieren konden daardoor worden opgeheven. Het aantal troepen werd teruggebracht van 7.000 tot rond de 2.500. In de jaren na 2007 zou dit aantal nog verder teruglopen tot zo'n 1.400 in 2012.

In 2010 werd besloten dat alleen een focus op peacekeeping niet afdoende was om Bosnië-Herzegovina verder te helpen. Om het land verder te helpen werd integratie in EU- en NAVO-structuren belangrijk geacht en om die reden werd besloten het takenpakket van de missie uit te breiden. Capaciteitsopbouw en

training van het Bosnische leger kregen meer aandacht dan voorheen. De militairen die adviseerden bij *Capacity Building and Training* (CB&T) waren onderverdeeld in tien *Embedded Advisory Teams* (EATs), kleine teams van EUFOR-militairen, en werden aangestuurd door de *Deputy Chief of Staff* (DCOS) van EUFOR. In september 2012 werd deze ingrijpende omvorming en accentverlegging van *Althea* doorgevoerd, wat voor het totaal aantal manschappen betekende dat dit verder werd gereduceerd tot slechts 600 man. Door de reductie van de EUFOR-missie werd Bosnië als land zelfredzamer gemaakt dan voorheen en zou het uiteindelijk, zo was de gedachte, beter kunnen voldoen aan de '5+2' eisen. Dat het aantal militairen vergeleken met 2004 drastisch omlaag was gegaan, hield wel in dat vanaf november 2012 VHR en de OTHF in het geval van onrust een belangrijker rol toegeedeeld kregen.

In februari 2014 braken in de stad Tuzla rellen uit die zich spoedig door het land verspreidden. Deze protesten waren gericht tegen de hoge werkeloosheid, alsook tegen de enorme corruptie en politieke impasse die het land sedert 1995 kenmerkte. Na aanleiding van de rellen kwam men tot de conclusie dat EUFOR volkomen was verrast door de snelheid waarmee de rellen zich verspreidden en onvoldoende was toegerust om met dergelijke situaties om te gaan. De Britten besloten in reactie daarop om, naast de zes al aanwezige Britse manschappen, 95 extra militairen naar het land te zenden voor de duur van zes maanden. Dit betekende dat zij bleven tot net na de verkiezingen van 2014. Deze militairen hielden zich bezig met het aanpakken van overstromingen, corruptie, slecht functionerende overheidsorganen, *law enforcement* en de radicale islam.

Dat 2014 een bewogen jaar zou worden voor EUFOR en de Bosnische overheid, bleek tevens uit de crisis die later dat jaar plaats vond. In mei 2014 werd Bosnië-Herzegovina namelijk getroffen door zware overstromingen. Omdat noch de Bosnische overheid, noch EUFOR hier een adequaat antwoord op hadden, werden de burgers genoodzaakt zelf op te treden. Opmerkelijk genoeg werkten alle bevolkingsgroepen samen in de strijd tegen het wassende water, waardoor tijdelijk een gevoel van samenhang ontstond. In 2015 waren er ook enkele ongeregelde heden, zoals bij de herdenking van 20 jaar Srebrenica, maar ook de arrestatie van de Bosnische oud-strijder Naser Orić (voormalig commandant in Srebrenica) zorgde voor onrust.

De Nederlandse bijdrage EUFOR 2004-heden

Begin mei 2004 kwam het Militair Comité van de Europese Unie met de vraag aan Nederland of het, na de overgang van SFOR naar EUFOR, bereid zou zijn manschappen te leveren aan de missie *Althea*. Op 1 oktober besloot het kabinet aan dit verzoek tegemoet te komen. Aan de nieuwe EUFOR-missie stelde het een maximum van 530 soldaten beschikbaar, waaronder een infanteriecompagnie (154 militairen; inclusief een Bulgaars infanteriepeloton van 26 man sterk), 62 van de 160 militairen van de LOT-organisatie, een ondersteuningscompagnie (178 militairen inclusief een Roemeens transportpeloton van 26 personen), een geneeskundig detachement van 7 man en een *Netherlands Intelligence Cell* (7 militairen).

Aan de IPU-missie droeg Nederland 10 marechaussees bij. Deze marechaussees werden uitgezonden met de gedachte dat zij steun gingen leveren op het gebied van ordehandhaving. Echter, in de praktijk bleek al gauw dat zij met name voor

recherchetaken en het analyseren van inlichtingen werden ingezet. De *European Gendarmerie Force* (EGF), een initiatief van vijf EU-lidstaten (waaronder Nederland), nam in 2007 de leiding over de IPU op zich. Het achterliggende doel bij het oprichten van de EGF was dat zij beter in staat waren om op te treden in tijde van crisis, omdat in Europees verband beter werd samengewerkt.

Voor het EUFOR-hoofdkwartier in Sarajevo en het hoofdkwartier van de MNTF *Northwest*, stelde Nederland respectievelijk 23 en 39 militairen beschikbaar. Tevens leverde Nederland zowel de plaatsvervangende commandant van de taakgroep, als het hoofd van de LOT-organisatie binnen het MNTF *Northwest*. Namens de Chef Defensiestaf (CDS; vanaf september 2005 Commandant der Strijdkrachten) was een Nederlandse contingentscommandant met een kleine staf, waaronder een detachement van de Koninklijke Marechaussee, in Bosnië actief (16 militairen). De contingentscommandant voorzag de CDS van informatie over het verloop van de operatie in het algemeen en de taakvervulling van de Nederlandse eenheden daarbinnen.

Nederland leverde het personeel voor de LOT sectorhoofdkwartieren Livno en Travnik, die respectievelijk de teams in Vrbas, Travnik en Vitez en de teams in Bugojno, Drvar en Livno aanstuurden. Zwitserland nam op 6 november 2004 de locatie Bugojno over. Het aldaar gevestigde Nederlandse team verhuisde vervolgens naar Mrkonjic Grad, dat tot het Britse sectorhoofdkwartier Banja Luka behoorde. Enkele dagen eerder was het team in Livno al verhuisd naar Tomislavgrad (sectorhoofdkwartier Livno). De infanterie- en de ondersteuningscompagnie opereerden vanuit Bugojno, terwijl het Contingentscommando en het geneeskundig detachement in Banja Luka werden ondergebracht. Medio maart 2006 werd i.h.k.v. de eerder genoemde doelmatigheidsoperaties *Dutchbase Bugojno* gesloten. De eenheden die aldaar verbleven, werden ondergebracht bij het Contingentscommando te Banja Luka. In 2006 werd ten slotte besloten de algehele Nederlandse bijdrage terug te brengen van 450 naar 320 militairen.

Spoedig na de komst van de Nederlandse infanteriecompagnie ontstond verwarring over de benaming. De Britse commandant van de *Multinational Taskforce* (c-MNTF) nam aan dat de compagnie, als onderdeel van een Brits infanteriebataljon, voor een breed scala aan infanteriezaken kon worden ingezet. Echter, niets bleek minder waar. Het mandaat dat de Nederlandse troepen hadden meegekregen van de regering, stelde dat zij zich slechts dienden te bezigen met *Normal Framework Operations* (NFO) en niet met zogenoemde *surge*-operaties, zodat ook (luchtdoel)artilleristen – die minder geschikt waren voor het echte infanterieoptreden – konden worden ingezet. Om verdere verwarring te voorkomen werd besloten de compagnie tot NFO-compagnie om te dopen. Het mandaat van dit NFO-team stond wel toe dat zij werden ingezet in operaties om de georganiseerde misdaad en de corruptie terug te dringen.

Voorbeelden van dergelijke operaties waren *London*, *Oslo*, *Santiago* en *Clean Spring*, die zich richtten op de illegale houtkap, de smokkel van brandstof en belastingontduiking. De NFO-compagnie leverde bovendien tot medio 2006 bij toerbeurt bewakers voor *Camp Butmir* te Sarajevo, waar het hoofdkwartier van EUFOR was gevestigd. De Europese Unie probeerde *mission creep* - het uitbreiden van een project of missie voorbij de oorspronkelijke doelstellingen - binnen EUFOR als gevolg van de inzet in het kader van criminaliteitsbestrijding te

voorkomen door de *European Union Police Mission* (EUPM) een grotere rol te geven op dit gebied. EUFOR mocht alleen op uitdrukkelijk verzoek van de Bosnische rechterlijke macht politietaken verrichten.

In 2007 keerde de NFO-compagnie, als onderdeel van de reeds beschreven omvorming van EUFOR en de bijbehorende troepenreductie, terug naar Nederland. De nieuwe Nederlandse bijdrage aan EUFOR omvatte een IPU-detachement (14 personen), een staf en ondersteunend detachement op *Camp Butmir* (10 personen, van wie 2 in Banja Luka) en een bijdrage aan het EUFOR-hoofdkwartier (17 personen). Het zwaartepunt van de Nederlandse bijdrage lag echter bij de gereorganiseerde LOT-organisatie (38 personen). In RCC-1, waar Nederland de leiding had, bevonden zich elf LOT-huizen waarvan Nederland er vier (Travnik, Livno, Mrknjic Grad en Dvar) bemande. Ook leverde het merendeel van de staf voor het RCC in Banja Luka. In eerste instantie waren in RCC-1 zes landen actief, maar in het begin van 2008 trok Noorwegen zich terug. Op 13 april van dat jaar stopte ook Zweden, actief in Prnjavor (RCC-5), zijn EUFOR-deelname. Het 'Zweedse' gebied werd bij RCC-1 gevoegd.

In 2009 bedroeg de Nederlandse bijdrage aan EUFOR 85 personen voor de bemanning van de LOT-huizen, alsmede een detachement van 16 marechaussees. De marechaussees werden, net als voorgaande jaren, geacht rechetaken te verrichten, alsook het inlichtingen te analyseren. Naast de reeds genoemde bijdrage, leverde Nederland tien staffunctionarissen aan het EUFOR-hoofdkwartier in Sarajevo en een luitenant-kolonel van de Koninklijke Marechaussee als plaatsvervangend commandant van de IPU.

EUFOR richtte zich vanaf 2010 meer en meer op capaciteitsopbouw en training van het Bosnische leger. In 2012 werden de wijzigingen formeel vastgelegd. Vooruitlopend hierop begon Nederland reeds in 2011 met het terughalen van de militairen die een taak hadden binnen de LOT-organisatie. Daarmee eindigde, na negentien jaar, de actieve Nederlandse betrokkenheid bij de peacekeeping in Bosnië-Herzegovina. Nederland bleef wel actief binnen EUFOR Althea. De regering besloot met minimaal drie en maximaal vijf personen een bijdrage te leveren aan de training van de Bosnische strijdkrachten. In tegenstelling tot de tijd dat de Nederlanders de LOT-huizen bemanden, was het bij het verlaten van de basis niet meer per se nodig om dit in uniform te doen. Gezien worden was niet meer de focus van de Nederlandse militairen.

Betreffende de keuze voor de uit te zenden militairen voor de, werd daar tot en met 2015 vrij arbitrair mee omgegaan doordat het een kleinere missie betrof, met een lagere prioriteit. Het gebeurde derhalve regelmatig dat van militairen werd verwacht dat zij taken dienden te verrichten waarin zij niet gespecialiseerd waren, noch waar zij adequate training voor hadden gekregen. Een voorbeeld daarvan was EUFOR 20, waar het gebeurde dat een reservist-majoor, tijdelijk luitenant-kolonel, tot *Senior National Representative* (SNR) werd gemaakt, terwijl hij niet actief was betrokken bij wat er binnen Defensie speelde waardoor hij niet op de hoogte was van het reilen en zeilen binnen Defensie. Ook was er tijdens die rotatie één van de luitenant-kolonels gespecialiseerd in sport en diende hij de Bosnische defensiestaf te begeleiden.

De Nederlanders werden te *Camp Butmir* gelegerd en droegen bij aan de *Capacity Building & Training Division* (CBTD) van EUFOR. Binnen de CBTD was één militair

werkzaam in de functie van *Chief Training Branch*. De andere twee militairen waren als adviseurs actief binnen de *Joint Staff* (nationaal hoogste niveau) en OPSCOM (*Operations Command*; te vergelijken met onze landmachtstaf). De Bosnische strijdkrachten toonden zich weinig betrokken bij de door EUFOR verzorgde trainingen. Dat had te maken met culturele en technologische verschillen, maar kwam bovenal omdat opeenvolgende EUFOR-rotaties gebruik maakten van hetzelfde draaiboek. Eind 2013 wijzigde daarom de focus van het trainingsprogramma. De nadruk kwam te liggen op het *train-the-trainer*-principe. Doctrinevorming en nieuwe trainingsystematieken werden belangrijke nieuwe taken voor de Nederlandse adviseurs. De nieuwe aanpak werd vastgelegd in een *Capacity Building Masterplan*. De nieuwe aanpak leidde direct tot meer betrokkenheid van Bosnische zijde. De Nederlandse militairen constateerden daarnaast dat een uitzendtermijn van zes maanden te kort was, hetgeen door de Bosnische strijdkrachten werd gedeeld.

Bosnië wil graag lid worden van de NAVO en de EU. De taken die voortkwamen uit het *Partnership for Peace Planning and Review Process* (PFP PARP), een door de NAVO geleid programma wat zich richt op strategische doelen, hadden de aandacht van de EUFOR-adviseurs, omdat zij zich op de operationele en tactische doelen focussen. Dit PARP houdt in dat er nauw met de NAVO-partners wordt samengewerkt, opdat het betreffende land zo goed mogelijk met de leden kan samenwerken. Het wordt derhalve vaak gezien als een voorstadium voor het NAVO-lidmaatschap. Naast het integreren van Bosnië binnen de EU- en NAVO-structuren, staat het bevorderen van de *Rule of Law* hoog in het vaandel. Om dit te bereiken, heeft Nederland een aantal ontwikkelingshulp-projecten lopen waar NGO's en vergelijkbare organisaties zich op kunnen inschrijven, waarna zij subsidies ontvangen van Nederland. De achterliggende gedachte is dat middels deze projecten de relatie tussen politiek en burger wordt versterkt en daardoor de steun voor de democratie als duurzame bestuursvorm bevorderd wordt.

In 2014 hebben de Nederlandse adviseurs de Bosnische strijdkrachten geadviseerd bij het aanpakken van de overstromingen die het land destijds teisterden. Daarnaast heeft Nederland nog twee extra experts op het gebied van watermanagement en hulpverlening gestuurd die de lokale Bosnische overheden assisteerden. Eind 2015 hebben de Nederlandse militairen geassisteerd bij de assessment van de Bosnische strijdkrachten, waarbij gekeken werd of deze voldeden aan de NAVO-normen.

Het Nederlandse mandaat liep tot 1 oktober 2017, maar de minister van Buitenlandse Zaken besloot de Nederlandse bijdrage al eerder uit de missie terug te trekken. Dit strookte met de wens om de krijgsmacht minder gefragmenteerd in te zetten voor buitenlandse missies. Op 24 februari beëindigden de uitgezonden militairen hun werkzaamheden en op de 28e keerden zij terug naar Nederland.

Contingentscommandant EUFOR

Ikol R.P. van Wieren (2 december 2004 – 19 april 2005)

Ikol P.J. Koning (19 april 2005 – 19 oktober 2005)

Ikol A.H.B. le Congé (19 oktober 2005 – 18 april 2006)

Ikol P.C. van Helden (18 april 2006 – 16 oktober 2006)

lkol J.P.A. de Jongh (16 oktober 2006 – 18 april 2007)¹

Commandant LOT-organisatie (RCC-1)

lkol R.J. Jeulink (2 december 2004 – 11 april 2005)
lkol A. Verburg (11 april 2005 – 17 oktober 2005)
lkol E. de Landmeter (17 oktober 2005 – 18 april 2006)
lkol drs. V.R. Dijks (18 april 2006 – 1 november 2006)
lkol R. van Broekhoven (1 november 2006 – 30 april 2007)
lkol H.H.M. Hegge (30 april 2007 – 2 november 2007)
lkol A.L. Verhagen (2 november 2007 – 2 mei 2008)
lkol G.A.A. Lieverlo (2 mei 2008 – 15 oktober 2008)
lkol H. Stuuut (15 oktober 2009 – 15 april 2009)
lkol J. van den Dool van (15 april 2009 – 30 oktober 2009)

Commandant infanteriecompagnie/NFO-coy

maj P.T.H.R. Jansen (2 december 2004 – 26 april 2005)
maj J.L.M. Sliepen (26 april 2005 – 28 oktober 2005)
maj S.E.O. Kwa (28 oktober 2005 – 1 mei 2006)
maj J.C.M. Kuijpers (1 mei 2006 – 1 november 2006)
maj M.T.J. Vrenken (1 november 2006 – 21 maart 2007)

Commandant ondersteuningscompagnie

maj H.J.P. Groothuijs (2 december 2004 – 30 april 2005)
maj C. van Scheltinga (30 april 2005 – 28 oktober 2005)
maj F.M. Koreman (28 oktober 2005 – 26 april 2006)
maj S.G.J. van Langen (26 april 2006 – 23 oktober 2006)
maj N.G.W. van Schip (23 oktober 2006 – 17 april 2007)

Aanbevolen literatuur

M. de Boer, *Mijn Drvar: dagboek van een vergeten missie* (Amsterdam 2011).

Dit document is bijgewerkt tot 28 februari 2017.

De meningen en opvattingen die in dit document worden uitgesproken, geven niet noodzakelijkerwijs de mening weer van de Minister van Defensie.

© 2016 Nederlands Instituut voor Militaire Historie

---

¹ Nederland stuurt sinds 18 april 2007, als gevolg van de reductie van de Nederlandse bijdrage aan EUFOR, geen contingentscommandant meer naar Bosnië-Herzegovina. Een *senior national representative* neemt sindsdien die taken waar.